

TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN KURUCUSU ATATÜRK'ÜN MÜZİK TUTKUSU VE CAVANŞİR GULİYEV'İN "MUSTAFA KEMAL PAŞA" ADLI ESERİNDE ATATÜRK

Lale HÜSEYNOVA*

ÖZET

Türk ulusunun kurtarıcısı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, Türkiye'nin ilk Cumhurbaşkanı olan Atatürk'e ithaf olunan birçok şiir ve müzik vardır. Bu çalışmada, sözleri Azerbaycan şairi İlgar Fehmi'ye müziği yine bir Azerbaycan bestecisi olan Cavanşir Guliyev'e ait, koro ve orkestra için yazılmış, "Mustafa Kemal Paşa" isimli beste yorumlanmıştır. Eser, ulu önderin cesaretinden ve Türk Halkı için yaptıklarından söz etmektedir. Araştırma besteci C.Guliyev'in yapıtlarını ve bestecilik tarzını da ortaya koymaktadır.

MUSIC ENTHUSIASM OF ATATÜRK FOUNDER OF REPUBLIC OF TURKEY AND THE PICTURE OF ATATÜRK IN THE CAVANŞİR GULİYEV'S PERFORMANCE CALLED THE "MUSTAFA KEMAL PAŞA"

There are many poems and music have been dedicated to Atatürk who is the savior of the Turkish Nation, the founder of the Public of Turkey and the first president of Turkey. In this study, the work named "Mustafa Kemal Pasa", which was written for choir and orchestra by Azerbaijani poet İlgar Fehmi and the composer Azerbaijani Cavanşir Guliyev have been interpreted. Namely, the work signifies of Mustafa Kemal Pasa's courage and his job for the nation. Purposely, the study views the artworks and the style of composer C.Guliyev by looking over the music of the work "Mustafa Kemal Pasa".

Anahtar Kelimeler : Besteci, Mustafa Kemal, eser

Key Words : Composer, Mustafa Kemal, artworks

Resim-1:Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK

Atatürk müziğe, sanata büyük önem ve değer vermiştir. Rumeli Türkülerini dinlemekten çok hoşlanmasına rağmen, müzik türlerinden her eseri seyerek dinlemiştir. Atatürk'e göre musiki ile alakası olmayan mahlûkat insan değildir, müzik hayatın neşesi, ruhu, sevincidir (Resim 1).

Ulu önder Atatürk'ün anısına birçok şiirler yazılmış, müzikler bestelenmiştir. Her bir yazar kendisine ait bir üslupta eserinde Atatürk'ün kişiliğinden, yaptığı işlerden bahsetmeye çalışmıştır. Bu çalışmada da ünlü

* Yrd.Doç. Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, Tokat.
1- İlgar Fehmi'nin Mustafa Kamal Paşa Şiirinden ilk iki kıta

Azerbaycan bestecisi Cavanşir Guliyev ve şairi İlgar Fehmi'nin Atatürk'ün hatırasına yazmış olduğu Koro ve Oda Orkestrası " Mustafa Kemal Paşa " eseri inceleme konusu olmuştur.

Mustafa Kemal Paşa

Mete Xaqan ruhundan bir zîrr? gopdu-
gopdu-s'n? doğru g'ldi!
Peşg'mb'dr'n hikm'it nurundan bir işq
qalx'di-
qalx'di- s'n? doğru g'ldi!
Beyazid qulm'ından bir qışılcam çaxdı-
çaxdı-s'n? doğru g'ldi!
Yunus ? m'r? sözünd'n bir dua ayrıldı-
ayrıldı- s'n? doğru g'ldi!
Başın üst? Ay Yıldız, ?ld? tutdun Qur'an,
S'n yetişdin im dada tökül'nd? Türk qanı.
Qeyr'tinin kölg'si tutdu bütün Turan,
Türkânı hayqıran s'si yayıldı dağa-daşa.
Mustafa Kamal Paşa!

Mete Hakan'ın ruhundan bir zerre koptu-
Koptu sana doğru geldi!
Peşgamb'ın hikmet nurundan bir işik kalka-
Kalktı sana doğru geldi!
Beyazıt kalic'ından bir kevlicim çaktı-
Çaktı sana doğru geldi!
Yunus Emre sözünden bir dua ayrıldı-
Ayrıldı sana doğru geldi!
Başın üstü Ay Yıldız, elde tuttu Turan,
Sen yetiştin im dada tökülende Türk kamı
Namusunun gölgesi tuttu bütün Turan,
Türkânı haykaran sest yayıldı dağa taşta
Mustafa Kemal Paşa!

1

Azerbaycan şairi İlgar Fehmi'nin Türk ulusunun kurtarıcısı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, savaş kahramanı, Türkiye'nin ilk Cumhurbaşkanı Atatürk hakkında olan bu şiirinden ilk iki kıta ile yazıma başlamak istedim. Mustafa Kemal'in anısına yazmış olduğu bu şiirde şair önderin kişiliğine has olan tüm özelliklerini büyük ustalıkla açık göstermiştir.

İlgar Fehmi Atatürk'ün azametinden, cesaretinden söz ediyor şiirinde, onu yirminci yüzyılın Timur'u, Cengiz'i olarak adlandırıyor. Hakikaten de azametli sesi ile yeri-göğü titreten, cesaretiyle Türk bayrağını yükselten o idi: Mustafa Kemal Paşa!

Ülkesini düşünen, artık ülkesine padişah ve onun hükümetinden bir yarar gelmeyeceğine iyice inanan, oldukça güç koşullar altında süren tehlikeli bir yoldan geçen Mustafa Kemal, "Ulusal Kurtuluş Savaşını" büyük bir zaferle noktaladı. Kurtuluş Savaşı sonrasında Atatürk 19 Mayıs gününün Türk gençliğinin bayramı olmasını arzu etmiş ve 19 Mayıslar Türkiye Cumhuriyetinde Gençlik bayramı olarak kutlana gelmiştir.

Atatürk, gençlere çok önem veren, ülkelerin geleceğini gençlerde gören bir önderdi. Bundan dolayı o, ülkesini gençliğe emanet etmiştir.

"Gençler, Cumhuriyeti biz kurduk, onu yaşatacak olan sizlersiniz" demiş Atatürk ve yepyeni özgür ve bağımsız bir ülke yaratmış, bu ülkede yaşayan toplumu, çağın gelişmiş ulusları düzeyine çıkarmıştır. Bunu da ancak bir dizi devrimle gerçekleştirmişti.²

Mustafa Kemal'in büyüklüğünü sözle ifade ederek, onun ardından söylenenler şunlardır.

"Atatürk'ü her zaman hatırlayacağız. Atatürk'ten önce tarihe mal olmuş hiçbir kimse Atatürk kadar ulusal hayata kendi damgasını vurmak yoluyla dünyayı hayretler içinde bırakmamıştır".³

Amerika Dış İşleri Komisyon Başkanı

"Pek çok devrimci görüldü, fakat hiçbirisi Atatürk'ün cesaret ettiği ve başardığı şeyi başaramadı"

Yunan Massagen D'Athenas Gazetesi

O gerici kuvvetlere önderlik etmenin çok daha kolay olduğu bir zamanda hiçbir kararsızlık göstermeksizin inançlarının yolunda sarsılmadan yürüyerek insanlığın yüceliğine inanmış, akıllı ve cesur bir önder olduğunu

ispat etmiştir.

General D.M.Arthur

Yeniden doğan Türkiye'nin dostluğunu bugün büyük uluslar da ısrarla istemektedir. Kemal'in kişiliğine şükretmeliyiz ki doğunun kapısı olan onun yurdu, şimdi bir barış kale-sidir.

Yugoslav Vreme Gazetesi

Türk ulusunun önderi Mustafa Kemal, aynı zamanda dünyada eşine ender rastlanan insan sevgisine sahip liderlerden biridir. Türkiye Kızılay Derneği'nin isim babası Atatürk olmuştur. İlk çocuk bayramı, Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Paşa'nın kararıyla 1927 yılında kutlanmıştır.⁴

1928 yılında Atatürk 24 Kasım günü, Millet Mektepleri Başöğretmenliğini kabul etmiş, Atatürk'ün doğumunun yüzüncü yılında; 24 Kasım'ın Öğretmenler Günü olarak kutlanması kararlaştırılmıştı.

Atatürk'e göre insan ve yaşamı müziksiz olamaz, müziksiz düşünülemez. Çünkü müzik doğal olarak insan yaşamının ayrılmaz bir parçası, vazgeçilmez bir öğesidir. O bu konudaki temel görüşünü 13 Ekim 1925'te İzmir Kız İlköğretim Okulunda öğrencilerle görüşürken yaşam ve insan yaşamına ilişkin olarak onlara yönelttiği "Hayatta müzik gerekli midir? Sorusuna kendi verdiği şu yanıtta açıkça belirtmiştir: "*Hayatta müzik gerekli değildir. Çünkü hayat (zaten) müziktir. Müzikle ilgisi olmayan yaratıklar insan hayatı ise, müzik kesinlikle vardır.*"⁵

Atatürk, Türk müziğinin en iyi şartlarla korunmasını ve geliştirilmesini istiyor, Batı müziğini de seviyor ve hoşlanarak dinliyordu. Halkı çok sesli müziğe alıştırmada eğitici bir yol tutulmasını, batıya yönelik çalışmalarda çağdaş milletler seviyesine ulaşma yöntemlerini öneriyordu.

Atatürk döneminde, çağdaş Türk müziğinin geliştirilmesi için; "Türk beşleri" diye

2- Meydan - Larousse Gençlik Ansiklopedisi, Cilt 1, Meydan Gazetecilik ve Neşriyat Ltd. Şti. İstanbul, 1976-1977, s. 139.

3- Cemal Türkmen, Belirli Günler ve Haftalar, Ünsal Yayınları, Ankara, 1998, s. 43.

4- Gülçin Orkut, Çocukların Bayramının Bilmediğimiz Öyküsü, Bütün Dünya, Başkent Üniversitesi Kültür Yayın, Ankara, Nisan 2005, s.25.

5- Ali Uçan, Keman Ders Kitabı, Lise 1, Saray Matbaacılık, Ankara 2005, s. 187.

adlandırılan kişilerden oluşan ve Türk müziğinin bugünkü çağdaş seviyeye ulaşmasında büyük emeği geçen sanatçılardan Ulvi Cemal Erkin, Hasan Ferit Alnar, Ahmet Adnan Saygun, Necil Kazım Akses Devlet bursu ile müzik eğitimi için yurt dışına gönderilmişlerdir.

Ankara'da Musiki Muallim Mektebinin kurulmasından sonra Avrupa'ya başka öğrenciler de gönderilmeye başlandı. Avrupa'daki eğitimini tamamlayan genç sanatçılar, yurda döndükten sonra hem çağdaş anlamda müzik eserleri bestelemiş hem de çeşitli müzik okullarında öğretmenlik yapmışlardır. 1934 yılın da "Milli Musiki ve Temsil Akademisi Kuruluş Kanunu" çıkarıldı. "Müzik İnkılabı"nın programını yapmak için bir kurul oluşturuldu. Bu konu için Avrupa'dan getirilen uzmanlar çalışmalara başladılar. Ankara Devlet Konservatuarından çağdaş besteci ve yorumcular yetiştirildi. Ayrıca Paul Hindemith (Paul Hindemit) ve Bela Bartok gibi büyük müzik adamları da Türkiye'de araştırma ve incelemeler yapmış ve müzik alanında kendilerinden yararlanmışlardır. Atatürk'ün sağlığında başlatılan Türk müziğinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara ölümünden sonra da devam edilmiştir.⁶

Atatürk'ün müzik kurumlarının açılmasında ve müzik sanatçılarının yetiştirilmesindeki önderliği, müzik ilkeleri doğrultusunda yaptığı çalışmaları karşısına koyduğu en büyük amaçlardı (Musiki Muallim Mektebi (1924), İstanbul Konservatuarı (1926), Ankara Devlet Konservatuarı (1936), Ankara Askeri Müzik Okulu (1938)). Çağdaş bir Türkiye yaratmak, müzik alanında bir değişim ve gelişim süreci başlatmak, sanata değer ve önem vermektir onun isteği.

Atatürk, Türk milletine evrensel müziğin çok sesli ezgilerini tanıtmayı, sevdirmeyi amaçlarken Türk musikisinin gücünü ve etkisini görmezden de gelmiyor, şarkılar ve türküler onun günlük yaşamının bir parçası haline geliyor.

Bestecilerden güftecilere, yorumculara kadar kimler yok ki bu nağmelerin içinde: Münir Nurettin Selçuk, Saadettin Kaynak,

Hamiyet, Mustafa Nafiz, Afitap, Yesarî Asım Arsoy, Safiye Ayla, Müzeyyen Senar, Selahattin Pınar ve daha pek çokları.

Tren yolculukları sırasında dinlediği Necip Celal Andel'in Seyyan (Oskay) tarafından seslendirilen "Yıllar" tangosu da var içlerinde; hüzzam, karcıgar şarkılar, kantolar, gazeller de...⁷

Atatürk'ün şiir, edebiyata ve sanata karşı büyük ilgisi vardı. Fakat askerlikten uzaklaşmamak için bu sanatın peşine düşemedi. Bununla beraber, güzel yazmak ve güzel söylemek Mustafa Kemal'de daima yaşadı. Biz onun söyledikleri hikmetlerden bunu görüyoruz. Atatürk için şiirler yazan yüzlerce şair ve yönetici vardır. Ulu önder Atatürk'ü ve yaptıklarını konu alan marş ve şarkılar ("Atam"- söz, müzik Ziya Aydın, "Atatürk Ölmedi"- söz, müzik Erdoğan Okyay, "Atama Sözler"- söz, Onat Özdemir, müzik, Nurten Özdemir, "Samsun'dan Doğan Güneş"- Sefai Acay) onun ölmezliğinden haber veriyor. Her bir yazar kendi biçiminde Atatürk'ün kişiliğini, büyüklüğünü, onun halkına, devletine kazandırdığı özgürlüğü, devrimleri anlatmaya çalışmıştır.

Devletini, milletini, ulusunu hep düşünen, onlar için tüm konularda canını feda etmeye her an hazır olan bir önderdi Atatürk. Bu yazımızda biz onun anısına Cavanşir Guliyev ve şairi İlgar Fehmi tarafından yazılan muhteşem bir eser olan Koro ve Oda Orkestrası hakkında yorumlar yapacağız.

Bestesi ünlü Azerbaycan bestecisi Cavanşir Guliyev'e, sözleri yazımızın başında belirttiğimiz gibi İlgar Fehmi'ye ait olan bu eser "Mustafa Kemal Paşa"dır. Eser 2000 yılında bestelenmiştir.

Altı yaşından itibaren müzikle uğraşan Cavanşir önce müzik okulu, daha sonra Sanat Lisesi ve Üzeyir Hacıbeyov adına Azerbaycan Devlet Konservatuarının önce tar bölümünü, iki yıl sonra kompozisyon bölümünü bitirerek, Profesör Cevdet Hacıyev'in sınıfından 1975 yılında başarıyla mezun olmuştur.

Konservatuardan mezun olma eseri Büyük Senfoni Orkestrası için 1. Senfonisi idi.

6- <http://www.dersimiz.com/ataturk/sayfa.asp?id=3723> Erişim:21.03.2010

7- <http://www.etkinlikpaylas.com/indir/ataturkun-muzik-zevki-cankaya-sofralarinda-dinlediği-sarkilar-ve-turkuler-t7230/index.html?s=26325793f096a9a7c71c6f48e474018a&amp> Erişim:21.03.2010

Genç yaşlardan itibaren C.Guliyev birçok işlerde görev almaya başlıyor. 1973-1990'da Azerbaycan Devlet TV ve Radyosu Ses Kayıt Stüdyolarında, tonmayster, 1978 - 1998'de Bakı Müzik Akademisi, Çalgı ve Teori Bölümünde öğretim görevlisi, 1994-2003'te Azerbaycan Sanat Üniversitesi, Tiyatro ve Sinemada Müzik, Şan Bölümünde öğretim görevlisi, 1993-2003'de Azerbaycan Devlet Ulusal Dram Tiyatrosu Müzik Daire Başkanı, 2002'de Azerbaycan Milli Konservatuarı Doçent, 2005'de Azerbaycan Milli

Konservatuvarında Profesör olarak çalışmıştır. 2006'dan şu ana kadar KKTC Yakın Doğu Üniversitesi Sahne Sanatları Fakültesinde Öğretim Üyesi, Profesör olarak çalışmaktadır (Resim 2).

Resim-2: Prof.Cavanşir Guliyev

C.Guliyev müziğin bütün türlerinde eserler yazmıştır. Onun “Oğuz-Name” Balesi, “Muhabbet Oyunu” Opereti, “Yedi Mahbuse” Opereti, 1., 2., 3. Senfonileri, 1., 2. Yaylı Kvartetleri, Senfoni Orkestrası ve Zurna için Uvertürü, Keman ve Bağlama için Sonatı ve bir çok başka eserleri sadece Azerbaycan'da değil, Rusya, Almanya, Amerika, Türkiye, Finlanda, İsrail, Polonya, Estonya, Özbekistan, Romanya, İngiltere gibi ülkelerde de büyük başarıyla seslendirilmiştir.

Eserlerinin partiyonları Moskova, Paris, Viyana ve Bakü'de çeşitli yayınevleri

8- Zümürd Dadaşzadə, Cavanşir Quliyevin total musiqi axtarıları, Musiqi dünyası,1-2.7.2001 Bakı, s. 87-91.

tarafından yayınlanmıştır. 1992 senesinden itibaren Devlet Sanatçısı olmuştur.

Çeşitli Vakıfların tesis ettiği ödüllerin sahibidir. 1997 senesinde Avrupa Türk – İslam Birliğinin altın madalyasına layık görülmüştür.

2001 yılında ismi Amerika Biyografi Enstitüsünün Ansiklopedisinin 10. cildine dahil edilmiştir.

Cavanşir Guliyev'in bestecilik tarzı karakter itibariyle yenidir ve bu yüzden o, çağdaş müziğin ön sıralarında yer alıyor. C.Guliyev'in müzik karakterleri dünyası da kendisine hastır, burada güzellik, tabilik, samimilik, saflık hükümlerini ediyor. Bestecinin kendisi şöyle anlatıyor: “ Öyle bir müzik yaratmak istiyorum ki, coğrafyasına bağlı kalmayarak, dünyanın her bir tarafında anlaşılsın.”⁸

Tabi ki, C.Guliyev tüm Azerbaycan bestecileri gibi halk makamlarımızdan yararlanmıştır. Azerbaycan profesyonel müziğinin temelini koyan Üzeyir Bey Hacıbeyov'un koyduğu iz, çığırda diğer bestecilerimiz gibi Cavanşir Guliyev de adımlamıştır. Guliyev de eserlerinde ölmez makamlarımızdan faydalanıyor, bu makamlar üzerinde müzik besteliyor, aynı zamanda milli Azerbaycan aletlerine de büyük önem veriyor. Bu başarısı, bu özelliklerine göre de o diğer bestecilerden seçiliyor. Örneğin, Amerikanın meşhur çellocusu Jo-jo-Manın “İpek yolu” projesi için Guliyevin bestelediği “Kavran” (2000) triosu eserinde saz, flüt, viyolonsel, başka bir örnek, dünya halklarının müzik aletlerinden oluşan orkestra için (“Atlas-Hollanda”) “Bayatı” poemi, ya da zurna ve büyük senfoni orkestra için uvertür (1979), veya saz ve keman için sonatından görüldüğü gibi besteci milli aletlerle Avrupa aletlerinin birlikte çalınmasına büyük yer veriyor. Onu da söylemek gerekir ki, eserlerindeki saz partiyonlarını bestecinin kendisi icra etmiştir.

Bu gün C.Guliyevin popülerliğinin başka sebebi de onun bestelediği şarkılarıdır. Kendisi tüm Azerbaycan ses sanatçılarının repertuarında yer alan 500'e yakın şarkının, özellikle “ Bura Vatandır” , “ Nevruz geldi ” gibi küçükten büyüğe kadar herkesin dillerinde ezberi olan şarkıların, Azerbaycan'da beste

lenmiş ilk askeri marşın bestecisidir. Ayrıca on bir sinema, yirmi beş belgesel, dokuz çizgi filmi ve iki yüz tiyatro eseri müziklerine beste yapmıştır.

“Mustafa Kemal Paşa” eserinin de bestecinin yapıtları içerisinde özel bir yeri vardır. Eserde Türk Ulusunun ulu önderi Atatürk’ün karakteri canlandırılıyor. Besteci eserini Azerbaycan makamı “Şüşter”in üzerinde kurmuştur. Ü.Hacıbeyov “Şüşter” makamının insana etkisi açısından özelliğini analiz ederek makam hakkında bilgi sunmuştur. “Şüşter” derin keder, üzüntü hissi yaratır”.⁹ Besteci Cavanşir Guliyev de düşünüyoruz ki, beste yaparken bu makamı özellikle seçmiştir.

Beste 8. ölçüden ibaret orkestra girişi ile başlıyor. Temel olarak piyanonun eşliğinde 1. ve 2. flütlerin solo - teması çalınmaktadır. Telli – yaylı aletler (keman, viyolonsel, kontrbas) dört vuruşluk notalarını uzatarak fon yapmaktalar. 9. ölçüden şiirin söylemesi başlıyor. Şiirin söylenmesi ile flütlerin teması kesiliyor, bir tek piyano ve telli - yaylı çalgılar şiire eşlik yapıyorlar. 13.-14. ölçüden itibaren tüm orkestra icraya katılıyor. Orkestraya timpani’nin bu ölçüden ilave olunması eserin muhteşemliğini biraz daha canlandırıyor.

Flütler ve kemanların hep beraber aynı ezgiyi seslendirmesi, arada bir hem 1. ve 2. flütlerde, hem de 1. ve 2. kemanlarda geçen 32- lik notalardan oluşan pasajların çalınması eserdeki ruh halinin devam etmesini sağlıyor ve bu pasajlar eserin gedişine, güzelliğine renk katıyor (Resim 3):

23. ölçüden koronun girişi başlıyor ve orkestra eşlik görevine geçiyor. 8 ölçü sonra piyanonun hem sağ, hem de sol elle oktavlı, 16 - lık notalardan oluşan ezgisinin hareketli çıkışı şiirin kıtasındaki son kafiyenin (Mustafa Kemal Paşa) başı ile tam denk geliyor. Daha sonra aynı ölçünün içindeki piyanonun “ re bemol - fa - si bemol ”; “ mi-sol-do ” vur-gulu akorları son kafiye ile dengesini yakalayıp, hakikaten de Mustafa Kemal Paşa azametini, büyüklüğünü müziğin aracılığı ile onaylıyor (Resim 4):

Resim-3: “Mustafa Kemal Paşa” Koro ve Orkestra eserinden bir örnek

Resim-4: “Mustafa Kemal Paşa” Koro ve Orkestra eserinden diğer bir örnek.

6. rakamdan itibaren bestenin orta bölümü geliyor. 1.ve 2. flütlerin arpejli pasajları fonunda koronun teması geçiyor. 8. rakamdan başlangıç tema sesleniyor, eserin sonunda 1. ve 2. flütlerin icrasında çalınan kromatik pasaj Azerbaycan makamı “Şüşter”in ses sıralarını bir daha onaylıyor. Guliyev Üzeyir beyin söylediği gibi, eser boyu bizleri keder hissi ile baş başa bıraksa da, Atatürk’ün azametli karakterini ön plana çekmiştir.

9- Üzeyir Hacıbeyov, Azerbaycan xalq musiqisinin, əsasları, Bakı 1985, s. 16 .

Bu muhteşem insanın hatırasını anarak,
şair İlgar Fehmi'nin şiirinden son kıta ile
yazımızı bitirmek isterim:

*Bütün türk ell'rin? yayılıb şan-şöhretin,
S'ni? ?r'lr boyu f'ör ed'e'k mill'rin.
Atatürk adı oldu kazandı'ın s'rv'rin,
Daim Türkiye? il? adın ç'kalır goşa:
Mustafa Kemal Paşa!¹*

*Bütün Türk ell'rine yayılıp şan-şöhretin,
Senle asarlar boyu gurur duyacak milletin.
Atatürk adı oldu kazandı'ın s'rv'rin,
Her zaman Türkiye ile beraber anılır adın:
Mustafa Kemal Paşa!*

10

ATATÜRK'ÜN BELİRLEDİĞİ MÜZİK İLKELERİ DOĞRULTUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR VE SAĞLANAN GELİŞMELER

Atatürk'ün müzikle ilgili görüşlerini hayata geçirmesinde uyulması gereken temel düşünceler, onun belirlediği müzik ilkelerine dayanmaktadır. Türk müziği, Türk müzik inkılâbından sonra her yönüyle bir atılım içine girmiştir. Ulusallıktan çağdaşlığa çağdaşlıktan evrenselliğe ilkesiyle yapılan çalışmalar sonucu, Türk müziğinde büyük gelişmeler sağlamıştır. Müzik ile ilgili gelişmeler doğrultusunda amaçları gerçekleştirmek için çeşitli müzik kurum ve kuruluşları açılmış, burada eğitim gören öğrenciler, Atatürk'ün belirlediği ilkeler doğrultusunda yetiştirilmiştir. Bu çalışmalar, devam ederek bu günlere kadar gelmiştir. Atatürk'ün belirlediği müzik ilkeleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri şöyle sıralayabiliriz.

*Türk halk ezgileri derlenmiş, notaya alınmış ve yayımlanmıştır.

*Bu eserleri seslendirmek ve yorumlamak için orkestralar ve korolar kurulmuştur.

*Türk müziğinde yeni bir kavram olan çok seslilik kullanılmaya başlanmıştır.

*Halk ezgilerinin, batı tekniği ile çok seslendirme çalışmaları yapılmıştır.

*Aynı ezgiler, çağdaş tekniklerle işlenerek özgün eserler bestelenmiştir.

*İlk Türk operası olan “Özsoy Operası” Ahmet Adnan Saygun tarafından bestelenip sahneye koyulmuştur.

*Türkçe operalar sahneye konulmuştur.

*Geleneksel Türk halk müziği, geleneksel Türk sanat müziği ve çağdaş çok sesli Türk müziği alanlarında değerli sanatçılar ve öğretmenler yetiştirilmiştir.

*Çeşitli üniversitelere bağlı fakültelerde müzik bölümleri açılmıştır.

*Çeşitli müzik gurupları yurt dışında düzenlenen festivallere katılarak büyük başarılar elde etmişlerdir.

*Ülkede, uluslar arası özelliğe sahip birçok müzik festivali düzenlenmektedir.¹¹

SONUÇ

Bu çalışmamızda Ulu önder Atatürk'ün cesaretinden, halkı için yaptıklarından ve Atatürk'ün müzik konusundaki bazı görüş ve tavsiyeleri ve buna bağlı olarak ta yapılan çalışmalarından söz edilerek ona ithaf olunan eserler hakkında bilgiler sunulmuştur. Mustafa Kemal'in müziğe, sanatçıya büyük önem ve değer verdiğinden, söyledikleri hikmetlerden bahsedilerek şu anlamlı sözü son kez vurgulamak uygun olur: “Hepiniz milletvekili olabilirsiniz, bakan olabilirsiniz, hatta cumhurbaşkanı olabilirsiniz, fakat sanatkar olamazsınız. Sanat güzelliğin ifadesidir! Bu ifade sözle olursa şiir, nağme ile olursa müziktir” sözlerini söyleyen Atatürk'ün, bu araştırmada şiirini İlgar Fehmi, müziğini C.Guliyev'den konu alan muhteşem “ Mustafa Kemal Paşa ” eseri incelenerek okuyucuya bilgiler sunulmaya çalışılmıştır.

10- İlgar Fehmi'nin Mustafa Kemal Paşa Şiirinden son kıta

11- <http://www.dersimiz.com/ataturk/sayfa.asp?id=3723> Erişim:21.03.2010

KAYNAKÇA

- DADAŞZADƏ, Zümrüd; Cavanşir Quliyevin total musiqi axtarıları, Musiqi dünyası, 1.2/7/2001 Bakı, s. 87-91.
- HACIBƏYOV, Üzeyir; Azərbaycan xalq musiqisinin əsasları, 1985, Bakı, s.16.
- Meydan-Larousse Gençlik Ansiklopedisi, Cilt 1, Meydan Gazetecilik ve Neşriyat Ltd. Şti. İstanbul, 1976–1977, sayfa 139
- ORKUT, Gülçin; Çocukların Bayramının Bilmediğimiz Öyküsü, Bütün Dünya, Başkent Üniversitesi Kültür Yayın, Ankara, Nisan 2005, s.25.
- TÜRKMEN, Cemal; Belirli Günler ve Haftalar, Ünsal Yayınları, Ankara, 1998, sayfa 43
- UÇAN, Ali; Keman Ders Kitabı, Lise 1, Saray Matbaacılık, Ankara 2005, sayfa 187
- <http://www.etkinlikpaylas.com/indir/ataturkun-muzik-zevki-cankaya-sofralarında-dinlediği-sarkilar-ve-turkuler-t7230/index.html?s=26325793f096a9a7c71c6f48e474018a&erişim:21.03.2010>
- <http://www.canimablama.com/showthread.php?tid=4314> erişim, 21.03.2010
- <http://www.dersimiz.com/ataturk/sayfa.asp?id=3723> Erişim:21.03.2010

